

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу Н. Л. Голованової «Професійно-прикладна фізична підготовка майбутніх фахівців швейного виробництва з використанням інформаційних технологій», поданої до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту за спеціальністю 24.00.02 - Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення

Актуальність наукового напрямку представленого в дисертаційній роботі Н.Л. Голованової визначається рішенням проблеми підвищення професійно-прикладної фізичної підготовки (ППФП) майбутніх фахівців з використанням інформаційних технологій (ІТ), які дозволяють використовувати можливості мультимедійних технологій, автоматизованих систем, баз даних тощо.

Робота, починаючи з 2007 року, виконувалася відповідно до Зведеного плану науково-дослідної роботи в сфері фізичної культури і спорту на 2006–2010 рр. Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту за темою 3.2.1 «Удосконалення біомеханічних технологій у фізичному вихованні та реабілітації з урахуванням просторової організації тіла людини», номер державної реєстрації 0106U010786. Подальші дослідження виконувалися відповідно до Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 рр. за темою 3.7 «Удосконалення біомеханічних технологій у фізичному вихованні та реабілітації з урахуванням індивідуальних особливостей моторики людини», номер державної реєстрації 0111U001734. У 2016 році дослідження виконувалися згідно з планом науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України за темою 3.13. «Теоретико-методичні основи здоров'яформуючих технологій в процесі фізичного виховання різних груп населення», номер державної реєстрації 0116U001615.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна, повнота їх викладу в опублікованих працях. Результати дисертаційного дослідження носять об'єктивний характер, спираються на достатню кількість дослідницького матеріалу.

Мета та завдання дослідження, які сформульовані автором, а також відповідний підхід із використанням сучасних методів дослідження дозволили розкрити тему дослідження, що підтверджується науковим та практичним значенням отриманих результатів.

Аналізуючи обґрунтованість наукових положень, висновків необхідно, перш за все, відзначити логічний взаємозв'язок мети і завдань дослідження.

Основні положення дисертаційної роботи представлені в 15 наукових працях, з них 8 праць у фахових виданнях України (2 включено до міжнародної наукометричної бази), 7 публікацій апробаційного характеру.

Наукова новизна дослідження полягає у розробці автором науково обґрунтованої технології, спрямованої на розвиток професійно значущих фізичних якостей (ПЗФЯ) майбутніх фахівців швейного виробництва, яка включає етапи, блоки цільової спрямованості та дидактичне наповнення, спеціально підібрані засоби фізичного виховання, методи, критерії ефективності та інформаційне забезпечення. Здобувачем вперше виділено провідні фізичні та психофізіологічні якості, що забезпечують успішну професійну діяльність фахівців швейного виробництва, сприяють досягненню високопродуктивної праці в обраній професії, попередженню професійних захворювань і травматизму.

Практична значущість роботи полягає в підвищенні ефективності організації процесу фізичного виховання в професійно-

технічному навчальному закладі на основі застосування практичних компонентів технології, спрямованої на розвиток ПЗФЯ майбутніх фахівців швейного виробництва. Застосування запропонованих засобів та методів технології дозволило підвищити рівень рухової активності, підготовленості учнів з фізичної культури за розділом «Професійно-прикладна фізична підготовка», сприяло підвищенню мотивації до занять фізичними вправами.

Із врахуванням ергономіки електронного навчання, основних принципів створення електронних навчальних засобів і етапів педагогічного дизайну розроблено інформаційно-методичну систему «Здоров'я з голочки», що дозволяє на основі використання міжпредметних зв'язків посилити теоретичну підготовленість учнів, активізувати методи навчання, забезпечити єдність навчально-виховного процесу та підвищити ефективність процесу фізичного виховання та включає розділи «Теоретичні відомості», «Практичні рекомендації», «Моніторинг», «Бонус».

Оцінка змісту дисертації, її завершення в цілому та ідентичності змісту автореферату й основних положень дисертації. Дисертаційну роботу викладено на 288 сторінках, з яких 180 – основного тексту. Дисертація складається зі вступу, п'яти розділів, практичних рекомендацій, висновків, списку використаних джерел, додатків. Список використаної науково-методичної літератури містить 306 джерел. Дисертацію ілюстровано 48 таблицями і 32 рисунками.

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми; вказано зв'язок із науковими планами, темами; визначено об'єкт, предмет, мету, завдання і методи дослідження; розкрито наукову новизну та практичну значущість роботи; відзначено особистий внесок здобувача у спільні публікації; описано сферу апробації результатів дослідження та

зазначено кількість публікацій за темою дисертаційної роботи.

У першому розділі **«Сучасні підходи до організації професійно-прикладної фізичної підготовки учнівської молоді»** проведено аналіз доступної вітчизняної та зарубіжної літератури, яка розкриває особливості організації фізичного виховання в професійно-технічних навчальних закладах, висвітлено теоретичні основи ППФП, її значення як для формування майбутнього фахівця, так і для його успішної професійної діяльності.

У другому розділі **«Методи та організація дослідження»** наведено обґрунтованість методів здійснених досліджень, їхню адекватність об'єкту, предмету, меті та завданням роботи, доцільність застосування запропонованих методів, описано організацію дослідження і контингент тих, хто прийняв участь у дослідженнях.

Дослідження проводилось у чотири етапи.

У третьому розділі **«Мотивація, теоретична підготовленість та показники фізичного стану майбутніх фахівців швейного виробництва»** представлені результати констатувального експерименту.

Здобувачем виявлено, що більшість дівчат мають низький рівень мотивації до занять фізичною культурою (58,76 % на I курсі, 55,61 % на II курсі та 48,10 % на III курсі) і простежується тенденція до зниження рівня мотивації, наприкінці року, на I курсі на 2,81 % ($p > 0,05$), на II курсі – на 3,44 % ($p > 0,05$), а на III курсі – на 7,40 % ($p < 0,05$). При опитуванні про мотиви, що спонукають їх займатися фізичною культурою, 25,00 % учениць вказали на намір отримати хорошу оцінку з фізичної культури як на найбільш значущий мотив. Пріоритетним видом рухової активності (РА) 45 % опитаних обрали оздоровчий фітнес.

Оцінка рівня теоретичних знань учнів з предмета «Фізична культура» за 12-бальною системою показала, що середньогруповий

рівень знань у дівчат дуже низький: середня оцінка на I курсі склала 4,52 бала, на II курсі – 4,78 бала, на III курсі – 4,5 бала.

У результаті досліджень дисертантом встановлено, що найвищий відсоток дівчат I–III курсів мали низький рівень фізичного здоров'я (РФЗ): на початку навчального року на I курсі – 38,1 %, на II курсі – 34,8 % та на III курсі – 30,0 %, а наприкінці навчального року на I курсі – 33,3 %, на II курсі – 34,8 % і 30,0 % на III курсі. Середній РФЗ наприкінці року: на II та III курсах зменшився на 13,04 % та 5,00 % відповідно. Слід також зазначити, що під час експерименту не виявлено жодної учениці з високим РФЗ.

Результати констатувального експерименту дозволили автору встановити низький рівень РА у переважної більшості учнів: на I курсі – 66,67 %, на II курсі – 82,60 % і 100 % на III курсі. Серед основних причин зниження РА можна зазначити перевантаження навчальними заняттями.

Результати оцінки фізичної підготовленості дівчат за середньогруповими показниками показали, що більшість дівчат мають – середній рівень: швидкісно-силових (II курс – 56,52 %, III курс – 60,00 %), швидкісних (II курс – 65,22 %) якостей, гнучкості (I курс – 33,33 %, II курс – 86,86 %, III курс – 75 %) та сили (I курс – 90,48 %, II курс – 69,57 %, III курс – 60,00 %). Низький рівень мають дівчата за показниками: витривалості (I курс – 52,38 %, II курс – 34,78 %, III курс – 60 %), швидкісних та швидкісно-силових якостей (I курс по 38,10 %), координаційних здібностей (I курс – 43,86 %, II курс – 47,83 %, III курс – 60,00 %) та достатній рівень за показником швидкості – 70,00 % на III курсі. Наприкінці навчального року середньогрупові показники статистично значуще не змінилися.

За результатами експертної оцінки здобувачем виявлено професійно значущі фізичні та психофізіологічні якості для майбутніх фахівців швейного виробництва.

У четвертому розділі **«Обґрунтування і розробка технології, спрямованої на розвиток професійно значущих фізичних якостей майбутніх фахівців швейного виробництва, з використанням інформаційних технологій»** представлено дані формувального експерименту.

Автором розроблено технологію, спрямовану на розвиток професійно значущих фізичних якостей майбутніх фахівців швейного виробництва з використанням інформаційних технологій, характерними особливостями якої є дидактичне наповнення, спеціально підібрані засоби і методи навчання, педагогічний контроль, критерії ефективності та форми організації фізичного виховання учнів, які сприяють досягненню високопродуктивної роботи в обраній професії, попередженню професійних захворювань і травматизму, вдосконаленню професійного навчання, прискоренню відновлення загальної та професійної роботоздатності, підвищенню мотивації до засад здорового способу життя.

Реалізація технології здійснювалась протягом трьох етапів: підготовчого (8 тижні), основного (24 тижні) та заключного (8 тижні), по 2 уроки на тиждень, і вміщувала в собі теоретичний блок (5 тем) та блоки фізичних вправ 14 комплексів, які поділялись відповідно до цільової спрямованості: блок «Тіло» – 4 комплекси вправ, блок «Заряд» – 3 комплекси, блок «Профі» – 4 комплекси та блок «Гнучкість» – 3 комплекси.

Складовою частиною технології є інформаційно-методична система «Здоров'я з голочки», яка включає блоки «Теоретичні відомості», «Практичні рекомендації», «Моніторинг», «Бонус», що

дозволяють покращити теоретичну підготовленість з фізичної культури учнів, забезпечити єдність навчально-виховного процесу та підвищити ефективність процесу фізичного виховання.

Отримані автором результати досліджень підтвердили ефективність розробленої технології, спрямованої на підвищення ППФЯ майбутніх фахівців швейного виробництва, мотивації учнів, формування спеціальних вмінь та навичок, що дає підставу рекомендувати її для використання в процесі фізичного виховання професійних технічних навчальних закладів.

У п'ятому розділі «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» автор узагальнює результати дослідження, аналізує повноту вирішення його завдань. Представлені узагальнені матеріали дисертаційної роботи, які підтверджують і доповнюють літературні дані, а також ті, що отримані вперше в ході експериментального дослідження.

Висновки відповідають завданням та змісту дисертаційного дослідження їх об'єктивність не викликають сумніву.

Зауваження щодо змісту дисертації:

1. У науковій новизни роботи автор полягає в тому, що вперше виділено провідні фізичні та психофізіологічні якості, що забезпечують успішну професійну діяльність фахівців швейного виробництва. На нашу думку перераховані вище якості необхідно було конкретизувати.

2. У підрозділі «Особливості організації фізичного виховання у професійно-технічних училищах», недоцільно детально описувати програму з фізичної культури для професійно-технічних навчальних закладів.

3. Метод експертної оцінки (2 розділ дисертаційної роботи) доцільно було описати не в соціологічних методах. Це так само стосується методу визначення рухової активності.

4. У третьому розділі роботи автор стверджує, що основними причинами, які перешкоджають залученню учнів до занять у позанавчальний час, є відсутність вільного часу, велике навчальне навантаження, недостатній інтерес учнів до занять, що проводяться на базі навчального закладу. Як в подальшому ця теза узгоджується з рекомендованою для подальшого використання в педагогічному процесі інформаційно-методичної системи?

5. Результати проведення експертної оцінки професійно значущих фізичних якостей серед висококваліфікованих фахівців швейного виробництва представлені автором в таблиці (табл. 3.19) і на рисунку (рис. 3.7). На нашу думку недоцільно одні й ті ж показники представляти як в графічному так і в табличному вигляді.

6. У 4 розділі дисертаційної роботи здобувач вказує, що їм використовувалися інтерактивні методи навчання, такі як метод «Презентації» призначений для сприйняття інформації у структурному і наочному вигляді та метод відео навчання – «Скринкаст» (screencast) – цифровий відео- та аудіозапис, який демонструється безпосередньо з екрану комп'ютера вчителя на екран учениць, основне призначення цього методу полягає в тому, щоб донести певну інформацію до користувача доступно і на наочному прикладі. Виникає питання навіщо використовувалися два методи, якщо один з методів фактично повторює можливості іншого?

7. Частина матеріалу яка викладена в 5 розділі підлягає під описання 1 розділу.


З огляду на те, що в дисертаційній роботі представлені дуже важливі як теоретичні так і практичні аспекти підвищення ППФЯ майбутніх фахівців швейного виробництва, доцільно було б в подальшому здобувачеві їх систематизувати у вигляді методичних рекомендацій або у вигляді монографії.

Вищевикладені зауваження до дисертаційної роботи не знижують позитивної оцінки даної наукової роботи.

За актуальністю порушеної проблеми, новизною отриманих результатів та практичним значенням дисертація Н. Л. Голованової «Професійно-прикладна фізична підготовка майбутніх фахівців швейного виробництва з використанням інформаційних технологій» відповідає вимогам п.11 «Порядку присудження наукових ступенів і присудження вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567, а її автор – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення.

Офіційний опонент:

кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
завідувач кафедри фізичного виховання
Київського національного економічного
університету імені В.Гетьмана

 М.В. Дудко

Підпис М.В.Дудко засвідчую,
начальник відділу кадрів

